Над річкою стояв великий гай,
Зимою — затишок, а літом — божий
рай;
Усяка пташечка, радіючи, співала,
Весну і літо привітала.
В тому гаю два Голуби були
І, як брати, любесенько жили,-
Дай, боже, так і людям жити.
Чого б, здається, ще хотіти?
Кохати б доленьку свою
І воркувати мило, тихо,-
Так ніт же! І в гаю
Никає завидюще лихо.
Знайшовся божевільний Шпак
І брата меншого він став дурить брехнею
І так, і перетак:
— Що ви пишаєтесь долиною своєю,
Коли ще більше світа є?
От хоч і я — життя своє
До вашого не прирівняю,-
Я більше бачив, більше знаю,
Бо дома не сиджу;
Не брешучи, тобі скажу:
У вашу сторону я в гості прилітаю,
А летючи сюди, усюди побуваю,
До всього придивлюсь
І розуму, як кажуть, наберусь
У вашому гаю — що можна тут побачить?
Вівчар між нивами манячить,
Нічого дивного нема,
А там — подумай ти, небоже,-
Стоїть тобі гора, на тій горі зима,
А під горою літо боже:
Скрізь зелено, усе цвіте…
Чого там не росте?

Від ласощів аж віття гнуться,
Не знаєш, до чого й сунуться:
Мигдалики і виноград,-
Їси, їси, аж рад.
Тут тільки й ласощів, що просо та
пшениця…
А що таке, спитать би вас, жар-птиця?
Диковинки такі, як там,
І не присняться вам.

II

Наслухавсь Голубок Шпакової дурниці,
Аж крильця трусяться летіти до жар-птиці.
І став він братові казать:
— Я хочу, братику, летіть побачить світа;
У нас іще багато буде літа,
Далеко вспію облітать.
Почув би ти, що Шпак розумний каже,-
Завидно стане хоч кому.-
Брат здивувавсь і так сказав йому:
— Шпак нісенітницю таку тобі розмаже,
Що й груші на вербі ростуть!
Шпаки, я знаю, брешуть дуже,
А дурні їм і віру ймуть.
Не гріх, не жаль тобі, мій друже,
Мене покинуть і майнуть?
Нас птиці осміють:
Жили, жили та й розлетілись…
Хіба ж на те ми подружились,
Щоб потім плакать, жалкувать?
І день і ніч я буду сумувать;
Чи хмара набіжить, чи ворон де закряче,-
Я думатиму, де ж то він,
Голубчик мій? Серед чужих долин

Лежить в недузі, може, плаче?
Не матиме покою серденько моє…-
А братик знов своє:
— Не надовго ж я хочу полетіти —
На тиждень чи на два, а потім і вернусь,
І знов ми будемо з тобою вкупі жити;
Не бійся, братику, я ж не боюсь;
Побачить хочеться мені жар-птицю дуже.
Про все, про все тоді, мій друже,
Я розкажу тобі: де був,
Що бачив, що почув,-
Я облітаю всі куточки…
— Бог знає,— каже брат,— чи доживу…-
А сльози капають тихенько на листочки
І падають росою на траву.
Не помоглось,— летіти та й летіти!
— Прискучило тобі зо мною жити,-
Промовив брат,— нехай і так,
Нехай сміється Шпак;
Мене згадаєш, милий друже,
І пожалкуєш дуже, дуже…

III

Остався Голуб сам; сумуючи, сидить;
А неслухняний брат летить,
летить…
Де не взялась на небі чорна хмара,
І блискавка, і дощ, неначе божа кара.
Злякався Голубок
І на суху вербу спустився;
Як не ховавсь, як не тулився,
А все-таки як хлющ обмок.
Переполох затих, і сонечко пригріло;
Він далі полетів, а лихо знов приспіло.

У полі пасіка стоїть;
Під деревом пшоно розсипане лежить;
Голодний Голубок зрадів, не оглядівся —
Під сіточкою опинився,
Бо то принадонька була.
Чи сіточка гнила,
Чи так воно вже склалось —
Хоч ніжку натрудив, хоч крилечко
пом’ялось,
Одначе вирвався і полетів.
Одначе вирвався і полетів.
Одуматься не вспів —
Назустріч знов біда велика:
На його кинувся Шуліка;
От-от би Голубок пропав,-
Де взявсь Орел — і ворога прогнав.
Не стало сили більш летіти;
У хуторі під тином він присів,
Щоб трошечки спочити;
Сидить, задихався, змарнів,
І труситься, і хниче.
Біда біду, як кажуть, кличе:
Десь хлопчик недалечко був,
На його цуркою шпурнув
І в голову якраз ударив дуже…
— Ой, де ж ти, братику, мій
друже! —
Схопившись, крикнув Голубок —
І повернув у рідний свій куток.
Де й сила тая узялася;
Яка біда над ним стряслася,
А, як стріла, він легко полетів
Туди, у тихий гай, де бог благословив.
— Ой краю мій, мій раю!
Тебе я привітаю! —

Промовив він, спускаючись у гай.
Розвеселив він брата невзначай;
Всю ніч вони тоді не спали
І тихо, любо розмовляли,
Аж покіль сонечко не піднялось;
Жаль, що розказувать прийшлось
Не про диковинки, а про лиху годину.
— То Шпак мудрований хотів мене звести,-
Жалівся менший брат,— голубчику, прости!
Тепер тебе довіку не покину.

IV

На крильцях правдоньки я баєчку пустив,
Щоб всякий знав і розумів,
Що в світі божому нема кутка без горя
Не тільки тут, а і по той бік моря.
Кому мандрівка сміх, кому усе дарма,
Хто вітриться кудись шукать якогось раю,-
Тому я приказку стареньку нагадаю:
Там хороше, де нас нема.
1889.